

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

1939 - 1945
MICHALOWSKA Józefa
I v. Lis-Błomska
II v. Szwedowska

POW
AK
Warszawa

ps. "Jastrzębska"

| 1920 - 1970 |

3063 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — MICHAŁOWSKA Józefa
I. v. Lis-Błomska
II. v. Szwedowska

I/1. Relacja ✓ K. 13, 5, 13 /

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K. 11, 5, 12

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓ K. 4, 5, 6

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 10

VI. Fotografie ✓ 206. I/1/1

I. Relacja:

- Relacja Józefy Marii Michałowskiej (...) pnystana pner M. Suleja i U. Mintela wr. 2007. Kserokopia, fotogr. Msp. K. 5, s. 1-5.
- Relacja Michałowskiej Józefy Marii (...) pnystana 22.VI.05 e-mailem pner A. Cieślak. K. 2, s. 6-7.
- Relacja Michałowskiej Józefy Marii opr. pner E. 2. i D. Kr. Uydruk 8. VII. 05. K. 3, s. 8-10.
- Biogram Michałowskiej Józefy Marii (...) opr. pner E. 2. i D. Kr. do "t. "Słownika VM Kobiet" z uwagami prof. F. Friedel (24.VIII.05). Msp. oryg. K. 3, s. 11-13.

Przyjęli M. Sulej : W. Misztel 11. dz. 1754-WSK-412/07/

UZUPENIONY

1/1/1

7 XI 02

Józefa Maria MICHAŁOWSKA 1 v. LIS – BŁOŃSKA 2 v. SZWEDOWSKA

Urodziła się 6 stycznia 1902 r. w Dąbrowie na Wileńszczyźnie jako córka Konstantego i Joanny z Okołówów.

Dzieciństwo spędziła w Mińsku Litewskim, dokąd jej rodzice przenieśli się z Warszawy. Ojciec był właścicielem domu z ogrodem na przedmieściach Mińska.

W latach 1918 – 1921 wraz z siostrą Jadwigą (zam. Kuczyńska), ps. Żaba służyła w POW na terenie Mińska i Białorusi. W skład Oddziału Żeńskiego POW zorganizowanego przez Jadwigę Tejszerską oprócz sióstr Michałowskich wchodziły m.in.: Jadwiga Falkowska, Maria i dwie Zofie Czernichowskie, Zofia Lejmbachówna, Maria Konopacka, Maria Mickiewiczówna, Agnieszka, Józefa i Maria Witkowskie, Celina i Maria Taborowskie, Felicja Sadowska i Kazimiera Gościńska.

Jadwiga Michałowska w listopadzie 1921 r. została odznaczona Krzyżem Walecznych po raz 1. We wniosku o nadanie jej tego odznaczenia napisano: „Z rozkazu K. N. wstępuje do telegrafu bolszewickiego, gdzie prowadzi wywiad z narażeniem życia pod okiem komisarzy politycznych i szpiegów, zabiera ważne depeze i szyfry. Opóźnia wysłanie niektórych depeze, jak np. rozkazów o dyslokacji wojsk, mylnie je wysyłając do innych miejsc przeznaczenia. Zniszczyła depezę z rozkazem: „Sowieta Obrony Litbiel” – rozstrzelania Kmdta Nacz. P.O.W. w Wilnie ś. p. Pac-Pomarneckiego, ś. p. por. Starzy-Galińskiego i kurjera z Mińska ś. p. ob. Dyszlonka co wstrzymało na kilka dni egzekucję.

Do podobnej pracy zaangażowała kilku swoich kolegów i koleżanek. W końcu została wyśledzona i aresztowana, lecz dzięki wstawiennictwu znajomego komisarza puszczono ją z więzienia, usuwając jednakże ze służby w telegrafii. Wówczas z rozkazu ś. p. ob. Żywego wyjechała do Bobrujska w celu zorganizowania pomocy żywnościowej więźniom i zakładnikom. Po zorganizowaniu tej akcji i oddaniu jej w ręce miejscowego społeczeństwa wraca do Mińska przywożąc raporty. W związku z aresztem ś. p. ob. Żywego [M..... Stefanowskiego] została aresztowana przez Czerezwycząjkę. Kilkakrotnie w nocy wyprowadzano ją na rozstrzelanie, potem badano, lecz wydobyć z niej nic się nie udało. Zwolniona z pociągu mającego wywieźć ją wraz z innymi po zajęciu Mińska przez Wojska Polskie.”

W lipcu 1921 r. Komenda Naczelna POW na Białoruś i Rosję Północno – Wschodnią wystąpiła z wnioskiem o nadanie Józefie Michałowskiej Orderu Virtuti Militari V klasy. W „szczegółowym opisie czynu” stwierdzono: „*Ob. Michałowska Józefa pracuje w adjutanturze K-dy Naczelnej P.O.W. na Białorusi w najcięższych warunkach wzmożonej czujności czerezwycząjki. Przechowuje podręczne archiwum do raportów wywiadowczych i polską maszynę do pisania. Stale narażając się na niechybną śmierć przepisuje na maszynie raporty wywiadowcze. Z drugiej strony przepisywanie na maszynie stanowiło warunek nieodzowny i decydujący dla wartości wywiadu. Tylko raporty przepisywane na maszynie po zastosowaniu pewnych konspiracyjnych je środków mogły być wysyłane za front bez obawy przyłapania. Pracą swą Michałowska przyczyniła się do tego, że na stu z górą kurierów, ani jeden mimo kilkakrotnych aresztowań nie zginął i dzięki temu wojska własne były dokładnie i systematycznie informowane o sytuacji nieprzyjacielskiej. Przechowuje i przenosi materiały wybuchowe i broń. Dom Michałowskiej będący na indeksie czerezwycząjki (ojciec i brat aresztowani) – jest stałym schronieniem dla tropionych członków P.O.W.*

Po aresztowaniu komendanta Żywego co poderwało siły i ducha organizacji – Michałowska na ochotnika przedarła się sama, celem uratowania Żywego, do znajdującej się w stanie oblężenia twierdzy Bobrujsk. Tam, nie bacząc na zewsząd grożące niebezpieczeństwo – nawiązuje łączność z uwięzionym komendantem i wyczerpawszy wszelkie sposoby do uwolnienia – widząc, że ma być stracony – planuje i wykonywa osobiście, prawie na oczach warty, podpalenie więzienia (oblawszy ściany uprzednio naftą) celem uratowania Żywego i innych więźniów. Spostrzeżona i ścigana przez wartę pod gradem kul – cudem się ratuje i przeszedłszy 100 z górą klm. pada z wyczerpania na terenie wojsk własnych.”

Dekretem Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza z dnia 17 maja 1922 r. (Adj. Gen. L. 13391 VM) została odznaczona Orderem Virtuti Militari V klasy (L k. 7612).

W 1921 r. otrzymała Krzyż Walecznych, a w 1930 r. Krzyż Niepodległości. Była także odznaczona Krzyżem POW.

W 1919 r. została mianowana na stopień porucznika Ochotniczej Legii Kobiet.

Szkołę średnią ukończyła w Mińsku w 1919 r., a studia na Wydziale Humanistycznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie w 1926 r.

W 1923 r. wyszła za mąż za Stanisława Lis-Błońskiego. Pochodził z Puchaczowa k. Łęcznej. Od 1913 r. student Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, W latach 1915 – 1919 służył w Legionach, a następnie w POW w Okręgu VIII Lubelskiem. Był m.in. instruktorem POW w Radzynie. W styczniu 1919 r. oddelegowany do Milicji Ludowej pełnił funkcję komendanta tej formacji w powiecie plockim. W lipcu 1919 r. powołany na front był do marca 1920 r. dowódcą „defensywy” w Mińsku Litewskim. Zajmował się oczyszczaniem z grup komunistycznych terenu Grupy Operacyjnej gen. Żeligowskiego. W tym czasie poznał w Mińsku swoją przyszłą żonę Józefę Michałowską. Następnie był m.in. oficerem łącznikowym i kierownikiem Oddziału Informacji w Grupie Wojsk gen. Bułak-Bałachowicza. Jako oficer Oddziału II Dowództwa 4 Armii był odznaczony w 1921 r. Krzyżem Walecznych po raz 1 (L.k. 2104), a w 1922 r. jako oficer POW Krzyżem Walecznych po raz 2, 3 i 4. Do 1925 r. służył w Oddziale II Sztabu Generalnego. W 1926 r. był dowódcą kompanii w 71 pp. Od 1927 do 1934 r. służył w 30 Pułku Strzelców Kaniowskich jako dowódca kompanii, a następnie batalionu w stopniu kapitana. W czerwcu 1934 r. przeszedł w stan spoczynku. W 1933 r. odznaczony Krzyżem Niepodległości. Podczas kampanii 1939 r. był komendantem miasta Lublina a pod koniec września dowodził w rejonie rodzinnego Puchaczowa, Czcowa, Chełma i Zamościa liczącym ok. 500 żołnierzy batalionem ochotniczym „Stanisław” (w składzie Grupy Operacyjnej płk. Leona Koca). Batalion ten w nocy z 30 września na 1 października 1939 r. przebijiał się pod Zamościem przez pierścień wojsk sowieckich. Kpt. Lis-Błoński poległ, zmarł z ran lub został zamordowany w rejonie Szczebreszyna. Pochowany w Szczebreszynie jako oficer 36 pp. Po wojnie jego prochy zostały przeniesione z cmentarza w Szczebreszynie na Cmentarz Komunalny(d. Wojskowy) na Powązkach.

W dniu 1 lipca 1924 r. urodziła im się córka Danuta. Podczas okupacji niemieckiej studentka tajnych kompletów SGH, kolporterka Związku Syndykalistów Polskich, od 1943 r. współredaktorka czasopisma ZSP „Myśl Młodych”. W Powstaniu Warszawskim uczestniczyła jako łączniczka 104 Kompanii Syndykalistycznej na Starym Mieście i korespondentka dziennika „Iskry”. Zginęła na Czerniakowie 21 września 1944 r.

Po ukończeniu studiów Józefa Maria Lis – Błońska pracowała w Polskim Radio oraz w Polskich Wydawnictwach Naukowych.

W okresie okupacji niemieckiej, od kwietnia 1941 do stycznia 1945 r. brała czynny udział pod ps. Jastrzębska w działalności Związku Syndykalistów Polskich oraz Polskiego Związku Zachodniego w konspiracji, krypt. Kopalnia.

Prowadziła sekretariaty redakcji dwóch czasopism ZSP, a mianowicie „Czynu” i „Sprawy Chłopskiej”. Była także współredaktorem „Sprawy Chłopskiej”. Prowadziła także sekretariat Wydziału Organizacyjnego ZSP. Pełniła służbę pomocniczą w Oddziałach Bojowych ZSP przenosząc i przechowując broń. Jej mieszkanie w Warszawie przy ul. Piusa XI 43, z uwagi na walory konspiracyjne, było stale wykorzystywane do działalności ZSP jako punkt kolportażowo - rozdzielczy prasy, punkt kontaktowy dla ściganych oraz jako kwatera Wydziałów Prasowego i Organizacyjnego ZSP.

Była członkinią Komitetu Pomocy Żydom. Organizowała pomoc materialną i mieszkania dla uciekinierów z Getta. Niejednokrotnie uciekinierom tym udzielała schronienia we własnym mieszkaniu lub mieszkaniach zaprzyjaźnionych osób. Pracowała także w Bratniej Pomocy Więziennej.

W okresie okupacji, z powodu bardzo dużego zaangażowania w sprawy konspiracyjne, nie pracowała zawodowo. Tylko dorywczo zajmowała się handlem, wypiekami bułek oraz była agentką pralni Czerwonego Krzyża.

Uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim na terenie Śródmieścia.

Po Powstaniu przebywała na wsi pod Krakowem, a następnie w Milanówku. W styczniu 1945 r. wróciła do Warszawy i do swego mieszkania przy ul. Piusa XI 43.

Od lutego 1945 r. pracowała przez trzy miesiące w Dyrekcji Programowej Polskiego Radia. W maju tego roku podjęła pracę w redakcji pisma „Teatr Ludowy” przy Zarządzie Głównym Związku Samopomocy Chłopskiej.

Od 1947 r. udzielała się społecznie w Towarzystwie Burs i Stypendiów. Należała do Związku Zawodowego Dziennikarzy RP. W 1949 r. wstąpiła do Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację.

Zmarła w dniu 9 października 1970 r.

Po Mszy Św. w Kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu prochy jej złożono do grobu rodzinnego na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) na Powązkach.

Źródła:

A ZG ZKRPiBWP, sygn. T – 12057 (Józefa Lis – Błońska).

CAW, sygn. VM 47 – 3792 (Józefa Michałowska); ap 1769/89/419 (kpt. Stanisław Lis – Błoński).

Dz. Pers. MSWojsk. Nr 40 z 23 listopad 1921 r., Nr 43 z 27 grudnia 1921 r., Nr 35 z 26 września 1922 r. i Nr 1 z 4 stycznia 1923 r.

Józefa Maria Lis – Błońska z d. Michałowska (nekrolog), Życie Warszawy nr 243/1970.

Księga pochowanych, t. 1, s. 418.

Nowik G., Straż nad Wisłą, Warszawa 2001, t. I, s. 171, 173, t. II, s. 556, t. III, s. 1091.

Słownik uczestniczek, s. 243.

Ziemiański I., Praca kobiet, s. 118, 129-122, 211-212, 226, 250-251, 270.

Przyśle A. Gęślik e-mailem 22 VI 05

Σ ogp 1/1/6

MICHAŁOWSKA Józefa Maria (LIS-BŁOŃSKA, SZWEDOWSKA)

[Fot. w książce Ziemiańskiego, s. 118]

Józefa Michałowska urodziła się 6 stycznia 1900 r. w Dąbrowie na Wileńszczyźnie w rodzinie rolnika Konstantego i Joanny z Okołówów. W latach I wojny światowej wraz z rodzicami i rodzeństwem zamieszkiwała w Mińsku Litewskim. Ukończyła gimnazjum w Mińsku i zaczęła pracować jako nauczycielka w szkole wiejskiej.

W lutym 1919 r. wstąpiła do kierowanego przez Jadwigę („Dziunię”) Teizerską Oddziału Żeńskiego POW. Pracowała w adiutanturze KN POW na Białorusi jako maszynistka i sekretarz, przechowywała podręczne archiwum raportów wywiadowczych, polską maszynę do pisania, na której przepisywała raporty dla kurierów, przenosiła materiały wybuchowe i broń, udzielała schronienia kurierom i członkom POW zagrożonym aresztowaniem.

Po aresztowaniu komendanta POW na Białorusi „Żywego” i osadzeniu go w więzieniu w Bobrujsku udała się tam i zdołała nawiązać z nim kontakt. Usiłowała także zorganizować akcję oswobodzenia „Żywego”, brawurowo dokonała podpalenia więzienia. Ścigana po nieudanej akcji, przedzierała się pieszo 100 km do linii wojsk polskich.

Pracowała w Oddziale II Dowództwa Frontu Litewsko-Białoruskiego, a potem w Oddziale II Sztabu Generalnego, jako tłumaczka.

Za próbę odbicia Komendanta POW z Bobrujska została odznaczona Krzyżem VM 5 kl., nr 7612. W latach międzywojennych brała udział w pracach Towarzystwa im. J. Piłsudskiego, studiowała na Wydziale Humanistycznym Wolnej Wszechnicy Polskiej. Poślubiła kpt. Stanisława Lis-Błońskiego. Oddała się wychowaniu córki, udzielała się w „Rodzinie Wojskowej”.

Opublikowała powieść *Ludzie z rozstajnych dróg*, wydaną przez tow. Wydawnicze Bluszcz w Warszawie w 1938 r., zawierającą liczne wątki zaczerpnięte z autobiografii i pracy w POW w Mińsku.

W okresie okupacji hitlerowskiej aktywna w Związku Syndykalistów Polskich, była sekretarzem redakcji Wydziału Prasowego ZSP od lutego 1941 r. do 1 stycznia 1943 r. Używała w tym czasie pseudonimu „Jastrzębska”. Wydział prasowy ZSP kierował wydawaniem pism konspiracyjnych: codziennego biuletynu pt. *Iskra*, tygodnika *Sprawa*, miesięcznika *Mysł Młodych* i in. W działalności wydawniczej ZSP czynna była również jej córka Danuta (ps. „Dziecko”, „Teresa”). Brała także udział w pracach Polskiego Związku Zachodniego w konspiracji („Kopalnia”). Po wojnie pracowała w Polskim Radio, a następnie w latach 1952-1963 w Państwowym Wydawnictwie Naukowym.

Zmarła w Warszawie 9 października 1970 r. i spoczywa na Cmentarzu Komunalnym.

2/1/7

Siostra Jadwiga Michałowska (Kuczyńska), również uczestniczyła w pracy POW w Mińsku, jako telegrafistka oddała wielkie usługi wywiadowi polskiemu. Aresztowana dwukrotnie, po ciężkim śledztwie doczekała uwolnienia przez Wojsko Polskie.

Mąż, Stanisław Lis-Błoński, kpt. WP, komendant obrony Lublina we wrześniu 1939 r., zmarł z odniesionych ran 31 października 1939 r. w szpitalu w Szczebrzeszynie.

Córka Danuta Lis-Błońska, ur. 1924 zginęła w Powstaniu Warszawskim 21 IX 1944 jako sprawozdawca prasowy na Czerniakowie.

II mąż, Stefan Szwedowski (1891-1973), członek tajnych organizacji młodzieży polskiej („Pet” i „Zet”), uczestnik strajku szkolnego 1905, żołnierz I Brygady Legionów Polskich, działacz Związku Obrony Kresów Zachodnich, w latach II wojny uczestnik działań konspiracyjnych i współzałożyciel Związku Syndykalistów Polskich i Polskiego Związku Zachodniego w konspiracji („Kopalnia”).

Bibliografia:

Eligiusz Tomkowiak: Józefa Michałowska, biogram [w:] *Kawalerowie Virtuti...* t. II z. 2 s. 139

Ziemiański I. *Praca kobiet w POW...* (fema fort)

Józefa Michałowska Lis-Błońska *Z pracy POW w Mińsku Litewskim*, [w:] *Służba Ojczyźnie* s. 339 i n.

Józefa Lis-Błońska: *Ludzie z rozstajnych dróg*, Warszawa 1938.

Stanisława Lewandowska: *Polska konspiracyjna prasa informacyjno-polityczna 1939-1945*, Warszawa 1982 (s. 106-108).

Nekrolog Józefy Lis-Błońskiej w „Życiu Warszawy” nr 243, ~~X~~ IX. 1970 r. 4

Nekrolog Stefana Szwedowskiego w „Życiu Warszawy” nr 127, ~~X~~ 1973 r.

Informacje WN PWN w Warszawie;

CAW VM 47-3706; VM 47-3792; KN 25 I 1933.

oprac. dr Agnieszka
Cieslik z
Kreka

Oprac. E2, D.W. 827 17/1/8 wydruk 801105 II ep2.

MICHAŁOWSKA Józefa Maria, I v. Lis-Błońska II v. Szwedowska (1902-1970) członkini Oddziału Żeńskiego POW w Mińsku, tłumaczka w O II Sztabu Generalnego; pracowniczka Polskiego Radia i PWN; w czasie II wojny ^{jako} pod ps. „Jastrzębska” w Związku Syndykalistów Polskich; uczestniczka Powstania Warszawskiego; po wojnie urzędniczka

Józefa Maria Michałowska urodziła się 6 I 1900 lub 1902 w Dąbrowie na Wileńszczyźnie w rodzinie rolnika Konstantego i Joanny z d. Okołów. Rodzina mieszkała przez jakiś czas w Warszawie skąd przeniosła się na przedmieście Mińska Litewskiego, gdzie ojciec był właścicielem domu z ogrodem. W 1919 Józefa ukończyła szkołę średnią w Mińsku i rozpoczęła pracę jako nauczycielka szkoły wiejskiej.

Od lutego 1919 wraz z siostrą Jadwigą służyła w Oddziale Żeńskim POW na Białorusi zorganizowanym przez Jadwigę Tejszerską ps. „Dziunia”. Wyróżniając się zdolnościami pracowała w adiunkturze KN POW na Białorusi jako maszynistka i sekretarka, w swoim mieszkaniu, będącym na indeksie CzeKa (ojciec i brat aresztowani), przechowywała podręczne archiwum raportów wywiadowczych, a także polską maszynę do pisania; przenosiła materiały wybuchowe i broń, udzielała schronienia kurierom i zagrożonym aresztowaniem członkom POW. Według W. Jurgielewicza: *osoba dynamiczna, bardzo inteligentna i odważna*. Po aresztowaniu komendanta KN POW Białoruś M. Stefanowskiego ps. „Żywy” i osadzeniu go w więzieniu w Bobrujsku przedostała się sama na ochotnika do znajdującej się w stanie oblężenia twierdzy Bobrujsk i zdołała nawiązać kontakt z „Żywym”. Usiłowała także zorganizować akcję jego oswobodzenia, brawurowo dokonując, niemal na oczach warty, podpalenia więzienia. Spostrzeżona i ścigana po nieudanej akcji, zdołała uciec i przedarła się pieszo, całkowicie wyczerpana, 100 kilometrów do linii wojsk polskich. Tam podjęła służbę jako tłumaczka najpierw w O II Dowództwa Frontu Litewsko-Białoruskiego, a potem w O II Sztabu Generalnego.

Józefa Maria Michałowska Dekretem Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa z 17 V 1922 została za próbę odbicia „Żywego” odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari z nr. Krzyża 7612. Ponadto była odznaczona KW (1921), Krzyż Niepodległości (1930) i Krzyżem POW. Wcześniej w 1919 mianowana na stopień porucznika OLK.

Po wojnie pojęła studia podjęła na Wydziale Humanistycznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. W 1923 wyszła za mąż za kpt. Stanisława Lis-Błońskiego, w 1924 urodziła córkę Danutę. Po ukończeniu studiów w 1926 pracowała w Polskim Radio i w Polskich Wydawnictwach Naukowych w Warszawie. Uczestniczyła w pracach Towarzystwa

im. J. Piłsudskiego, udzielała się w „Rodzinie Wojskowej”. W 1938 opublikowała powieść „Ludzie z rozstajnych dróg” zawierającą liczne wątki zaczerpnięte z autobiografii i służby w POW w Mińsku.

W okresie okupacji niemieckiej, od kwietnia 1941 do stycznia 1945 brała czynny udział pod ps. „Jastrzębska” w działalności Związku Syndykalistów Polskich (włączony później do AK) oraz Polskiego Związku Zachodniego, krypt. „Kopalnia”. Prowadziła we własnym mieszkaniu sekretariat Wydziału Organizacyjnego ZSP oraz sekretariaty redakcji dwóch czasopism związku: „Czynu” i „Sprawy Chłopskiej”, będąc także współredaktorem tego ostatniego. Pełniła służbę przenosząc i przechowując broń w Oddziałach Bojowych ZSP. Jej mieszkanie w Warszawie przy ul. Piusa XI stanowiło punkt kolportażowo-rozdzielczy prasy, a także punkt kontaktowy dla zagrożonych aresztowaniem. Była członkinią Komitetu Pomocy Żydom, organizowała pomoc materialną dla uciekinierów z getta, udzielając im często schronienia we własnym mieszkaniu lub mieszkaniach zaprzyjaźnionych osób. Pracowała także w Bratniej Pomocy Więziennej. Z powodu bardzo dużego zaangażowania konspiracyjnego, nie pracowała zarobkowo, tylko dorywczo zajmując się handlem.

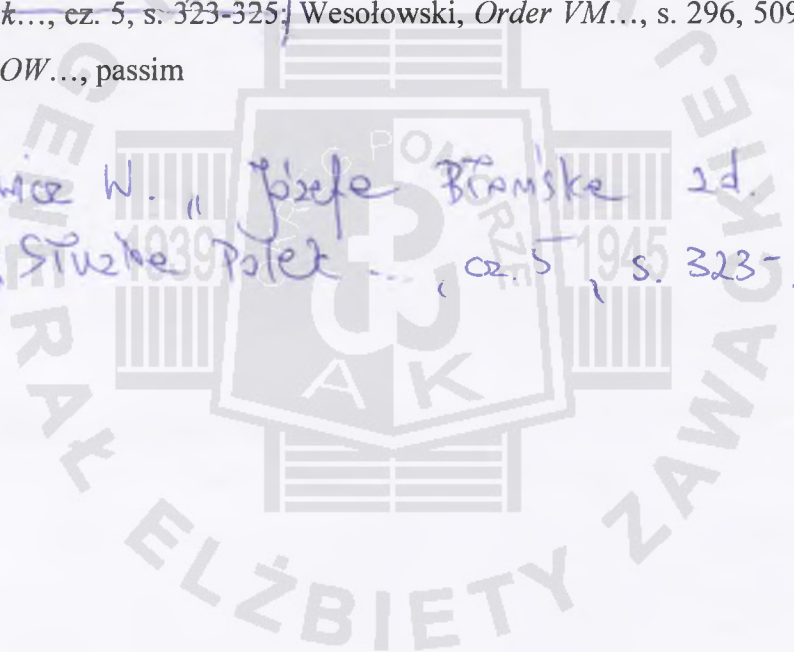
Uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim na terenie Śródmieścia. Po Powstaniu przebywała na wsi pod Krakowem, a następnie w Milanówku. W styczniu 1945 wróciła do Warszawy i od maja tr. pracowała w redakcji pisma „Teatr Ludowy” przy Zarządzie Głównym Związku Samopomocy Chłopskiej, należąc do Związku Zawodowego Dziennikarzy RP. W 1949 wstąpiła do Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację (później ZBoWiD). W latach 1952-1963 pracowała w PWN. Wyszła ponownie za mąż za Stefana Szwedowskiego. Zmarła 9 X 1970, pochowana na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

Siostra Józefy, Jadwiga Michałowska zam. Kuczyńska, ps. „Żaba”, wywiadowczyni w Oddziale Żeńskim POW w Mińsku, dwukrotnie aresztowana, przeszła ciężkie śledztwo, uwolniona po zajęciu Mińska przez Wojsko Polskie. Brat i ojciec byli więźniami CzeKa. Mąż Stanisław Lis-Błoński (1890-1939), kpt., żołnierz Legionów i POW, po wojnie oficer zawodowy, w kampanii wrześniowej w 36 pp, poległ pod Szczebrzeszynom. Córka Danuta (1924-1944), ps. „Dziecko”, „Teresa”, kolporterka ZSP, w Powstaniu łączniczka 104 Kompanii ZSP, zginęła na Czerniakowie, Drugi mąż, Stefan Szwedowski (1891-1973), członek organizacji „Pet” i „Zet”, legionista, działacz Związku Obrony Kresów Zachodnich, w II wojnie współzałożyciel ZSP i Związku Zachodniego „Kopalnia”.

1/1/10

APAK, T. 3063/WSK; A ZG ZKRPIBWP, sygn. T -12057 (Lis-Błońska J.); CAW, sygn. VM 47-3792 (Michałowska J.); ap 1769/89/3027 (kpt. Stanisław Lis-Błoński); Dz. Pers. MSWojsk. Nr 40 z 23 XI 1921, Nr 43 z 27 XII 1921, Nr 35 z 26 IX 1922, Nr 1 z 4 I 1923; Filipow K., *Order Virtuti Militari 1792-1945*, Warszawa 1990, s. 115; *Kawalerowie VM, Polak...*, t. II z. 2 s. 139; *Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej*, t. 1, Pruszków 1993, s. 418; Lewandowska S., *Polska konspiracyjna prasa informacyjno-polityczna 1939-1945*, Warszawa 1982, s. 106-108; **Michałowska Lis-Błońska J.**, *Z pracy POW w Mińsku Litewskim*, w: *Służba Ojczyźnie* s. 339 i inne; **taże**, *Ludzie z rozstajnych dróg*, Warszawa 1938; Nekrolog Józefy Marii Lis-Błońskiej, *Życie Warszawy* 1970, nr 243; Nekrolog Stefana Szwedowskiego, *Życie Warszawy* 1973, nr 127; Nowik G., *Straż nad Wisłą*, Warszawa 2001, t. 1, s. 171, 173, t. 2, s. 556, t. 3, s. 1091; *Sł. uczestniczek...*, s. 243; *Służba Potek...*, cz. 5, s. 323-325; *Wesołowski, Order VM...*, s. 296, 509; Ziemiański I. *Praca kobiet w POW...*, passim

V Jungielewicz W. "Józefa Bramska zd. Michałowska"
 w: Służba Potek... (cz. 5, 1945) s. 323-325

Biogram oprec. przez E2 i Dlw. do II tomu „Słownika VII
Kobiet” z uwagami prof. T. Friedel 24 VIII 05 1/1/11

MICHAŁOWSKA Józefa Maria, I v. LIS-BŁOŃSKA II v. SZWEDOWSKA (1902-1970)
członkini Oddziału Żeńskiego POW w Mińsku, tłumaczka w O II Sztabu Generalnego;
pracowniczka Polskiego Radia i PWN; w czasie II wojny jako „Jastrzębska” w Związku
Syndykalistów Polskich; uczestniczka Powstania Warszawskiego; po wojnie urzędniczka

Józefa Maria Michałowska urodziła się 6 I 1900 lub 1902 w Dąbrowie na
Wileńszczyźnie w rodzinie rolnika Konstantego i Joanny z d. Okołów. Rodzina mieszkała
przez jakiś czas w Warszawie, skąd przeniosła się na przedmieście Mińska Litewskiego, gdzie
ojciec był właścicielem domu z ogrodem. W 1919 Józefa ukończyła szkołę średnią w Mińsku
i rozpoczęła pracę jako nauczycielka szkoły wiejskiej.

Od lutego 1919 wraz z siostrą Jadwigą służyła w Oddziale Żeńskim POW na Białorusi
zorganizowanym przez Jadwigę Tejszerską ps. „Dziunia”. Wyróżniając się zdolnościami
pracowała w adiunkturze KN POW na Białorusi jako maszynistka i sekretarka, w swoim
mieszkanu, będącym na indeksie CzeKa (ojciec i brat aresztowani), przechowywała
podręczne archiwum raportów wywiadowczych, a także polską maszynę do pisania;
przenosiła materiały wybuchowe i broń, udzielała schronienia kurierom i zagrożonym
aresztowaniem członkom POW. Według W. Jurgielewicza: *osoba dynamiczna, bardzo
inteligentna i odważna*. Po aresztowaniu komendanta KN POW Białoruś M. Stefanowskiego
ps. „Żywy” i osadzeniu go w więzieniu w Bobrujsku przedostała się sama na ochotnika do
znajdującej się w stanie oblężenia twierdzy Bobrujsk i zdołała nawiązać kontakt z „Żywym”.
Usiłowała także zorganizować akcję jego oswobodzenia, brawurowo dokonując, niemal na
oczach warty, podpalenia więzienia. Spostrzeżona i ścigana po nieudanej akcji, zdołała uciec i
przedarła się pieszo, całkowicie wyczerpana, 100 kilometrów do linii wojsk polskich. Tam
podjęła służbę jako tłumaczka najpierw w O II Dowództwa Frontu Litewsko-Białoruskiego, a
potem w O II Sztabu Generalnego.

Józefa Maria Michałowska Dekretem Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa z 17
V 1922 została za próbę odbicia „Żywego” odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu
Wojennego Virtuti Militari z nr. Krzyża 7612. Ponadto była odznaczona KW (1921), Krzyżem
Niepodległości (1930) i Krzyżem POW. Wcześniej w 1919 mianowana na stopień porucznika
OLK.

Po wojnie pojęła studia podjęła na Wydziale Humanistycznym Wolnej Wszechnicy
Polskiej w Warszawie. W 1923 wyszła za mąż za kpt. Stanisława Lis-Błońskiego, w 1924
urodziła córkę Danutę. Po ukończeniu studiów w 1926 pracowała w Polskim Radio i w
Polskich Wydawnictwach Naukowych w Warszawie. Uczestniczyła w pracach Towarzystwa

2/1/12

im. J. Piłsudskiego, udzielała się w „Rodzinie Wojskowej”. W 1938 opublikowała powieść „Ludzie z rozstajnych dróg”[✓] zawierającą liczne wątki zaczerpnięte z autobiografii i służby w POW w Mińsku. ✓, ✗

W okresie okupacji niemieckiej, od kwietnia 1941 do stycznia 1945[✓] brała czynny udział pod ps. „Jastrzębska” w działalności Związku Syndykalistów Polskich (włączony później do AK) oraz Polskiego Związku Zachodniego, krypt. „Kopalnia”. Prowadziła we własnym mieszkaniu sekretariat Wydziału Organizacyjnego ZSP oraz sekretariaty redakcji dwóch czasopism związku: „Czynu” i „Sprawy Chłopskiej”, będąc także współredaktorem tego ostatniego. Pełniła służbę przenosząc i przechowując broń w Oddziałach Bojowych ZSP. Jej mieszkanie w Warszawie przy ul. Piusa XI stanowiło punkt kolportażowo-rozdzielczy prasy, a także punkt kontaktowy dla zagrożonych aresztowaniem. Była członkinią Komitetu Pomocy Żydom, organizowała pomoc materialną dla uciekinierów z getta, udzielając im często schronienia we własnym mieszkaniu lub mieszkaniach zaprzyjaźnionych osób. Pracowała także w Bratniej Pomocy Więziennej. Z powodu bardzo dużego zaangażowania konspiracyjnego, nie pracowała zarobkowo, tylko dorywczo zajmując się handlem. ✓, ✗

Uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim na terenie Śródmieścia. Po Powstaniu przebywała na wsi pod Krakowem, a następnie w Milanówku. W styczniu 1945 wróciła do Warszawy i od maja tr. pracowała w redakcji pisma „Teatr Ludowy” przy Zarządzie Głównym Związku Samopomocy Chłopskiej, należąc do Związku Zawodowego Dziennikarzy RP. W 1949 wstąpiła do Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację (później ZBoWiD). W latach 1952-1963 pracowała w PWN. Wyszła ponownie za mąż za Stefana Szwedowskiego. Zmarła 9 X 1970, pochowana na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

Siostra Józefy, Jadwiga Michałowska zam. Kuczyńska, ps. „Żaba”, wywiadowczyni w Oddziale Żeńskim POW w Mińsku, dwukrotnie aresztowana, przeszła ciężkie śledztwo, uwolniona po zajęciu Mińska przez Wojsko Polskie. Brat i ojciec byli więźniami CzeKa. Mąż Stanisław Lis-Błoński (1890-1939), kpt., żołnierz Legionów i POW, po wojnie oficer zawodowy, w kampanii wrześniowej w 36 pp, poległ pod Szczepieszynem. Córka Danuta (1924-1944), ps. „Dziecko”, „Teresa”, kolporterka ZSP, w Powstaniu łączniczka 104 Kompanii ZSP, zginęła na Czerniakowie, Drugi mąż, Stefan Szwedowski (1891-1973), członek organizacji „Pet” i „Zet”, legionista, działacz Związku Obrony Kresów Zachodnich, w II wojnie współzałożyciel ZSP i Związku Zachodniego „Kopalnia”.

APAK, T. 3063/WSK; A ZG ZKR PiBWP, sygn. T -12057 (Lis-Błońska J.); CAW, sygn. VM 47-3792 (Michałowska J.); ap 1769/89/3027 (kpt. Stanisław Lis-Błoński); Dz. Pers. MSWojsk. Nr 40 z 23 XI 1921, Nr 43 z 27 XII 1921, Nr 35 z 26 IX 1922, Nr 1 z 4 I 1923;

Filipow K., *Order Virtuti Militari 1792-1945*, Warszawa 1990, s. 115; *Kawalerowie VM, Polak...*, t. II z. 2 s. 139; *Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej*, t. 1, Pruszków 1993, s. 418; Lewandowska S., *Polska konspiracyjna prasa informacyjno-polityczna 1939-1945*, Warszawa 1982, s. 106-108; **Michałowska Lis-Błońska J.**, *Z pracy POW w Mińsku Litewskim*, w: *Służba Ojczyźnie* s. 339 i inne; **taże**, *Ludzie z rozstajnych dróg*, Warszawa 1938; Nekrolog Józefy Marii Lis-Błońskiej, *Życie Warszawy* 1970, nr 243; Nekrolog Stefana Szwedowskiego, *Życiu Warszawy* 1973, nr 127; Nowik G., *Straż nad Wisłą*, Warszawa 2001, t. 1, s. 171, 173, t. 2, s. 556, t. 3, s. 1091; *Sl. uczestniczek...*, s. 243; *Służba Polek...*, cz. 5, s. 323-325; Wesołowski, *Order VM...*, s. 296, 509; Ziemiański I. *Praca kobiet w POW...*, passim

II. Materiały uzupełniające Relację:

- Michałowska Józefa, CAW, sygn. VM 47-3792. 4 niosek
2 lipca 1921. Rkp. b.d., bez podp. Kserokopia, k. 1, s. 1-2.
- AZ GZK RP i b.WP, teuka T-12052 (dis-Błonińska Józefa)
Rkp. b.d., bez podp. Wpłynęło do Fund. w r. 2007. Kserokopia,
k. 6, s. 3-8.
- Polak „Kawalerowie VM... t. II, cz. II, Koszalin 1993. Kserokopia
str. 139, hasło: „Michałowska Józefa Maria”. k. 1, s. 9.
- Karta biograficzna BN - dis - Błonińska Józefa Maria
z d. Michałowska, i dane o mgie dis - Błonińska. Rkp.
b.d. bez podp. Kserokopia, k. 1, s. 10.
- Treść nekrologu Józefy Michałowskiej, życie W-ry 11-12.X.
1970, nr 243, s. 9. Msp./Ksero. k. 1, s. 11.
- Odczytanie przepisany nekrolog Józefy Marii dis - Błonińskiej
Kserokopia, wpłynęło do Fund. 2007r. k. 1, s. 12.

CAW, 199.VM473792 (Michałowski Jerzy) II/A

Warszawa 7 lipca 1921r.

Dotch.: Komenda Naczelna POW w Białymostku i Rosji Półn. Wsch.

Poniżej osk. - Kurier POW

Data wstąpienia do POW - w lutym 1919r.

Encyklopedyczny opis czynu:

"Ob. Michałowski Jerzy pracuje w oddziale
K-ty Naczelnej P.O.W. w Białymostku w najcięższych warunkach
warszawskiej komisji cenzury wojennej. Przewoduje pracę nad
archiwum o raportach wywiadowczych i potajemnym
do pisania. Stale namawia się na niebezpieczny
przebieg na własnym ryzyku wywiadowca. Z obywatelskiej
strony przejawiając na własnym stanowisku waleczność
nieustraszonego i decyzyjnego dla wartości wywiadu.

Tyżmo raporty przygotowane na własnym po zastawieniu
pewnych kopii raportów, je dookoła usiłując być używane
za front bez obawy przystąpienia. Pracy jego Michałowski
przyznaje się do tego, że na stałe zginął, kamień,
ani jeden mi nie udało się do awantury nie zginąć
i dzięki temu wojnie wkrótce były obywatelskie i systematyczne
informacje o sytuacji nieprzyjacielskiej.

Przewoduje i prowadzi materialną wybuchową i osi.
Dom Michałowski byłby na instancje cenzury wojennej.
(opis i bunt awantury) - jest statystycznym schowkiem
dla tego pioniera udzielnika P.O.W.

Po awanturze komandanta Żywego co przetrwał
siły i obywatelskiej organizacji - Michałowski na obywatelskiej
przebieg się sam celem awantury Żywego do znajomości
i jego w stanie obywatelskiej twierdzy Bobrujsk. 19

.... Tam nie będąc na uwolnieniu powie niebezpieczeństwo -
 - naukowe i naukowe z uwzględnieniem komentowania
 i wypracowywanie wszelkie sposoby do uwolnienia -
 wiadomości, że ma być stracony - planuje i wykonywać
 obojętnie, prawie na oczach warty, podpalenie urządzenia
 (oblatywaj się, uprzedzić wafle) celem uwolnienia
 żywego i innych więźniów. Spotkanie i zięć
 przez warty pod problem ten - celem nie warty
 i przesłanie 100 tysięcy kilometrów klm. puola z wy-
 czerpanie na terenie warty warty."

Obeamy przychodzą warty -
 - Odob. 11 Nau. Dow. WD.

Zuiv. z dn. 28.09. 1962r.

Zuivla Okazyu z BOLLiD

stw. zc, ob. Lis-Ronika - Suwobowstka Jinf
wv. G. O. 1902r.

netmish stinly i buda wotint od IV. 1941 do I. 1945r.
w konspiracynij' organizacyni zw. Synolykwalistow Paktwal
wotuz w olasne Powst. W-shrpy na tenime Jindlunwstia

Oiwicodlunne z dn. 74.VII. 1962r.

doc. dr. Wtawolynawa Kosiathowshwepo
i Mariann Kotowshwepo

z znumu im obrisne Jinfu Lis-Ronika - Suwobowstka
w olasne olap. lister. byta cypuz w. konspir. org. zw. Synolyk. Pst.
od IV. 1941 do I. 1945r.

ololej. . .

1. w Otdel. Boj. PPS. Z. S. P. stinba pomocnicu polezujacu
na pmenenim ~~broni~~ i pmedlowywanim bronii.
2. prowachenic sekretariatu wotakyp: w olwiche
cunio primach ZSP "Cypuz" i "Sprawa Chlopstwa".
Nieralimne od teyp byta ~~wot~~ wipitrostulitonen
"Sprawy Chlopstwa".
3. prowachenic sekretariatu Wyshriada Organizacynij-
nyp ZSP.
4. adwete Kunitetu Pimwey Zydow, w ktinym
prowachenie zycow shiatalsoci olta mykkania
s'wotliw materialnyde i imionkani

Ponastto chitynwic pmedwca w remach organizacynij.
cypidnuy ZSP. Jej uwtokunne z uwtogij us spuyjajba
wemler konspiracynij bspu wtkowstygwane do stinbimur
moitliwotij.

Zaangażowanie jej w pracę niepodległościową uniemożli-
wiało jej podjęcie pracy zawodowej.
półprecyzyjnie:

M. Kotowicki - pracow. Inst. Etalu. PA IV
b. Z-ca K-ntu Ostbr. Etalun. ZSP

doc. Wł. Kicińskowski - pracow. Inst. Organiz. i Mechanizacji
Budownictwa, ul. ZBOWID.

Edward Celemir - b. K-nt Cpt. Ostbr. Biurogala ZSP

Deklaracja zrybnienia członka Zw. Uczest. Walki Uroj.
o Niepodl. i Demokrację, Związku Patriotyczny w Warszawie.
pan J. Lis - B Bony

(Kam. Weryf. Związku Wuj. Warszaw.
zaktualizował w dniu 17. 09. 1946 gr.)

Treść: (mam w ps)

sto praci - pomocnik
ps - "gastroska"

adr - zam. - W-wa, Piarsa X 143 m. 8
Polskie Radio - redaktor

to przedmiotem
i w ps. piórem - Niczobowickiego 13 nr 2
Pawła. Wydaw. Nauk.
Miodowa 10.

ur. - G. I. 1902 v.

c. - Joanny i Konstantego

st. upo. - urobowa, cichu ur. 1. VII. 1924 v. poległa w akcji
bojowej w Powst. Warszawskim

wykat. - absolw. Wysh. Humanist. Wnuchowcy Polshy
22

11/5

3

zawiót - obywatelstwo
obecna funkcja - sekretarz Polchoy Ludia
data wstę. do org. - IV 1947 ZSP
nazwisko ojca - Jenny Suppolder ps. Michał
we bycie ranna
we posiadaniu majątku

Opis działalności (przez siebie)

"Po wstąpieniu do Zw. Sygnal. Pol. wstąpiłem jednocześnie
wielokrotnie do Oddz. Bojowych ZSP. Współpracowałem
czynnie w Bractwie Pomocy Wewnętrznej w Wydziale
Pracy i Propagandy i prace kulturalnej (praca
publicystyczna) oraz w Wydziale Organizacyjnym,
które byłem sekretarzem. Miałem w urzędowaniu swoim
był punkt kwaterunkowy - wchodzący przez posterunek,
punkt kwaterunkowy dla strażników oraz kwatera
Wydziału Pracy i Organizacyjnego. Byłem również
w urzędowaniu pomocy Zjedn. w ramach oddziału
kierownika SZP i uczestniczyłem im sekretarzem
we stanach obywateli i w stanach zaprzysiężonych."

Czy awansowała? - Nie awansowała, pozostała
w stopniu pomocnika - 1919v.

Pozostała obywatel: - KW 1919v.
VM 1920v.
KN 1930v.

Mezolit Zw. i Wst. 1946v.

Do Zw. Uant. Walkei Ungoyi wprawachli 1939: II/6

1. Jan Kenigich's, ps. Kamia
 2. Wł. Kociathowski ~~ps.~~
 3. Jan Neumann, ps. Tatar"
-

Kwestionaria dla Zw. Bojow. z tymczasem
i najazdem hitlerowskim o uwzględnieniu
i demokracji. Uolohat Wamuna - Siolunessie
(taka traci piowathi!!)

z olu. 1. VIII. 1944 r.

podpis. J. his - B. B. w. l. e. u.

TR E S C

- 1) his - B. B. w. l. e. u. 1 ps. Justus B. l. e. u.
- 5) zam. Piusa XI 43 m. 8.
- 6) m. p. u. y. - Zw. Samopom. Chłop. i robotnik w piśmie
"Teatr ludowy"
- 7) p. y. z. m. l. i. p. u. s. y. j. - Zw. Zawoat. Dzieniowy RP
- 8) p. m. e. a. s. p. o. t. - Tow. Burs i Stypendiów
Tow. P. u. y. j. P. o. l. K. u. o. l. e. z. e.
- 9) Golne uiculuha p. m. o. l. 1939 r. - state p. y. Piusa XI 43
- 10) p. r. a. b. i. e. y. p. m. u. y. z. a. w. o. o. t. p. m. o. l. w. o. j. n. y. t. o. s. k. r. o. k. u. p. i. p. o. w. o. j. n. y. -
- p. m. o. l. w. o. j. n. y. i. p. o. s. t. e. m. o. k. u. p. z. a. w. o. o. t. n. i. e. p. r. a. c. o. w. a. R.
(p. o. d. u. a. i. o. k. u. p. d. o. m. i. n. i. e. z. a. j. a. n. i. z. k. a. n. d. l. e. m,
w. y. p. i. e. k. i. e. m. b. u. t. e. k, b. y. ł. a. a. g. e. n. t. k. a. p. r. a. c. h. i. P. C. K.)
o. d. l. u. t. o. g. o. 1945 r. j. a. ł. o. o. b. i. e. n. i. e. m. i. k. a. n. w. P. K. 24 l. o. n. o. j. a.
1949 r. O. b. i. e. n. i. e. m. i. k. a. n. w. P. K. 24 l. o. n. o. j. a.

- 11) Przeprowadzi. do parku: ^{org. spot.} przed 1939r. i po wojnie. -
 - Do Tow. Burs i Stypendiów od 1947r.
 Do TPPR od 1949r.
- 12) Do ZSP od IV 1944r., do mem. w zw. tej organiz. po
 Powst. W-śnim.
- 13) Po od wyj. do domu - sp. „Mielut” - Young Siegoller
~~ZSP~~ ZSP, poleps. w Powst. W-śnim.
- 14) Funkcje - ut. red. pism „Sprawa Chłopstwa” i „Jaska”.
 sekretar. Wysh. Organizacji.

Wziwianie potworob. jej it. konspir. w ZSP
 - obn. (bez daty)
 podpis. pism:

1. Mjr. Wł. Kuciński - wice dyrektor ^{Państwowej} Biblioteki Rolniczej
 ut. Zw. Uu. W. Ur. o N i D.
2. Mjr. Edward Gremis - Wotanczy, kpt. rez.
 Referent ds. Prokuratury Generalnej Państwa,
 ut. Zw. Uu. W. Zwj. o N i D.

ur. G. 01. 1902 r. w Warszawie

r. Joanny z A. Okotowicz i Konstancja Michalowskiej.
W kwiecie potem wyjechał do Mińska Litew.,
gdziej ojciec był wiceszefem obcom z ogrodnem
na guberniejskiej.

Wstąpił do gimnazjum w 1919 r.

Studia wiedeńskie - humanistyka w W-wie na Wolnej Wszechn. Pol
w 1926 r. uzyskał absolutorium.

W 1923 r. wyjechał do Warszawy 20 lipca. WTP - Stanisław
Lis-Rostkowski.

W 1926 r. urodz. w cirkusie Danuta.

Musił przenieść się do Warszawy w 1934 r.

Cirkus w Powiat. W-wskim.

W 1941 r. do ZSP.

W Powiatowej w Warszawie.

Po Powstaniu przebywał na wsi p. Krakowem,
następnie w Międzyzdrojach. Do Warszawy wrócił
w styczniu 1945 r.

Od lutego 1945 r. w PR, w Dyrekcji Programowej,
jako asystent.

Od maja 1944 r. w tym samym charakterem
w sekcji asystenta "Teatr Ludowy".
Wyol. p. 26 Zw. Samop. Odp.

l.dz. 1754/NSK-412/07

11/9
budowej wyuczył się agronomii, należał do Zw. Strzeleckiego. Od 12 VIII 1914 w Leg. Pol. /5 pp, 7 kompania/, awansował do stopnia kpr. Szczególnie odznaczył się 19 V 1915 podczas walk pod Konarami: ochotniczo wykonał niebezpieczne zadanie zwiadowcze w pobliskim lesie, biorąc do niewoli 6 jeńców rosyjskich. Za czyn ten otrzymał VM 5 kl. /nr 6615/, od listopada 1918 w WP, m. in. walczył na fr. polsko-bolszewickim /25 pp/, awansował do stopnia sierż. 20 XII 1920 przeniesiony do rezerwy, zamieszkał w Jędrzejowie, tamże zm. w wyniku choroby. Od 1922 żonaty z Józefą Gonkowską. Był bezdzietny.

CAW, VM 37-2734.

Dot. 5277 Grzegorz Łukomski

Michałowska Józefa Maria /6 I 1900 - 1 X 1970/, sekretarz POW w Mińsku Litewskim. Ur. w Dąbrowie k. Mińska Litewskiego, w rodzinie rolnika Konstantego i Joanny z Okolów. Uk. gimn. w Mińsku, nast. przez rok pracowała jako nauczycielka w szk. wiejskiej. Od 1918 pracowała w Komendanturze Naczelnej POW na Białorusi, później w Oddziale II Dowództwa Fr. Lit. Biał., a potem w Oddziale II Sztabu Generalnego, jako tłumaczka. Za próbę odbicia Komendanta POW w Mińsku, którego więziono w Bobrujsku, została odznaczona VM 5 kl., nr 7612. Brała czynny udział w pracach Tow. im. J. Piłsudskiego, studiowała na Wydziale Humanistycznym Wolnej Wszechnicy Polskiej. W 1924 oddała się wychowaniu córki, jednocześnie udzielała się w "Rodzinie Wojskowej". Zm. w W-wie, spoczywa na cm. komunalnym. Od-

znaczona była m.in.: KN. Była żoną oficera WP, Stanisława Lis-Błońskiego, z którym miała córkę Danutę /1924 - 1944/.

CAW, VM 47-3706; VM 47-3792; KN 25 I 1933; informacje Jadwigi Kuczyńskiej ze Szczecina.

Eligiusz Tomkowiak

Michocki Stanisław /21 X 1893 - 27 VIII 1942/, major. Ur. w Wiśniowczyku pow. Podhajce w rodzinie Jana /urzędnika/ i Magdaleny z Miśków. Do gimn. uczęszczał w Buczaczu i Trembowli /1905 - 1914/. Od 6 VIII 1914 w Leg. Pol. 30 VIII 1916 podczas walk pod Rudką Miryńską, przeprowadził atak plutonu zakończony zdobyciem okopów rosyjskich, za co otrzymał VM 5 kl. /nr 7377/, od 15 II 1918 w szeregach II KP, od 15 VIII 1918 do 10 I 1920 w 5 D. Syberyjskiej. 1 XI 1918 mianowany ppor. Od maja 1920 w kraju /Oddział V Sztabu Generalnego/. 23 II 1928 awansował do stopnia mjr. Od 20 X 1937 był z-cą d-cy 9 pp Leg. w Zamościu. Walczył we wrześniu 1939, działał w org. podziemnych na terenie Lublina; aresztowany przez Gestapo i zamordowany w Oświęcimiu. Od 1922 żonaty z Haliną Piorunowską, miał synów: Janusza /ur. 1923/, Jacka /1932/. Odznaczony także m.in.: KN, KW /4x/, ZKZ.

CAW, VM 66-5831. Relacja synów: Jacka z Wrocławia i Janusza z Siemianic.

Grzegorz Łukomski

Mielżyński Maciej, Ignacy, /13 X 1869 - 9 I 1944/, podpułkownik. Ur. w Chobienicach pow. babimojski w ziemiańskiej rodzinie Karola i Emilii z

139
*Polak „Kawalerowie” VII... T II, cz. 2.
Koszalin 1993.*

Kurt. Biogr.)
BN

Michałowska Józefa

11/10

Liś - Błotnicka Józefa Maria
(z d. Michałowska)
zm. 1970r.

Uw. w Ogólnie na Wileńszczyźnie G/II,
wieloletni pracownik Północnego Reolitu, Północnego Wydziału
Michałowska naukowego, członek P.O.W., w latach okupacji:
kwater. wzmian AK, redaktor prasa podziemnych,
dziennikarstwo Zw. Sympatykalistów Północni, Północnego Zwiazku
Wschodniego, w konspiracyjii "Kopalnia",
zm. w W-wie 9.X.1970r.

! Zycie W-wy Nr 243 z 11/12 X. 1970. nekrolog.

ppor. Stanisław Liś - Błotnicki

z Dowództwa 4 Armii
04060111

odzn. KW p.m. 1

L.k. 2104

Dz. Per. MSWymk. Nr. 43

z 27. XII. 1927r.

s. 175A.

l.dz. 1754/ASE-412/07

VM

II/11

Treść nekrologu Józefy Michałowskiej, Życie Warszawy z 11-12 X 1970 nr 243, s. 9:

Józefa Maria Lis-Błońska z d. Michałowska

Ur. 6 stycznia w Dąbrowie na Wileńszczyźnie, wieloletni pracownik Polskiego Radia, Polskiego Wydawnictwa Naukowego, uczestniczka walk niepodległościowych, członek POW, w latach okupacji hitlerowskiej żołnierz AK, redaktor pism podziemnych, działaczka Związku Syndykalistów Polskich, Polskiego Związku Zachodniego w konspiracji „Kopalnia”, odznaczona Virtuti Militari V kl., Krzyżem Niepodległości, zmarła w Warszawie 9 X 1970.

Msza święta odbędzie się w Kościele Stanisława Kostki na Żoliborzu 13 X 1970 r., następnie wyprowadzenie zwłok do grobu rodzinnego na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) w kwaterze ZBoWiD

Pograżeni w smutku siostra, wnuki i rodzina

Zygi Warszawa nr 243/1970, s. 9

11/12

aktualny s.p. Yurydy Man' his-Biznidziej
z domu Miedkowskiej.

„Ur. G. Styczen w Dobrosie na Wileńszczyźnie,
wieloletni pracownik Państwowego Rządu, Państwowego
Wydziału Naukowego, uczestniczył w akcjach
miejscowych, oddział POW, w latach okupacji
kolaboracyjnej z Niemcami AK, robotnik przymusowy,
ostatniemu zwierzchni Syndykalistów Państw,
Państwowego Urzędu Technicznego w Konspiracji
„Kopalnia”, ostrzeżenie osterem Vichy. Mielkowi
Vichy, Kupion Miękkostom, zmarł w Warszawie
w dniu 9. X. 1970 r.

Man' sio. odtworze w w kwiecie sio. Stanisław
Kochan' na Folwarku w dniu 13. X. 1970 r. o godzinie 12,
po której nastąpi wyprawienie zwłok do grobu
rodzinnego na Cmentarzu Komuny (ol. Wojtkowym)
w kwartale ZBO WiD, o czym zawiadomiony
pogrzebem w gzyłolim zmarłym
rodem, w młoci, wotnie.

l. d2. 1954 / NSK-412 / 07

III / 1. Materiały dotyczące rodzimych relikwii.

- Informacje dot. stanowiska Jis - Błonińskiego, piekarza
męza Józefa Michałowskiej. Rkp. kserokopia, K. 2, s. 1-3.
- Księga Pochowanych Żołnierzy Polskich Poległych w II wojnie
Światowej, t. I. Żołnierze urodzeni A-M, Pruszków 1993, s. 3
i 418. Kserokopia, K. 1, s. 4-5. (dot. St. Jis-Błonińskiego).
- Nekrolog Stefana Szvedowskiego, drugiego męża Józefy
Michałowskiej. K. 1, s. 6.

ppr.
ofic. i kiev. Ochr. Uniform. w Gynor Wojke gen. Batachwin
w 1920v.

26. IX. 1920v. na cele swad. przerwaj wyjazd do Rbichy.
Na cunij z tego stann ^{podlegly do} VM Vld. na umow gen.
Stambrun Batak - Batachwin. - NIE OTRZYMAŁ

Bawstus wyoluz uceny jidus lept. i day lewmp.

Oclun - 1933r. - wybitny!
Do 1975v. - Ochr. II St. Gen.

Do 1926 - 19 pp - dca lewmp.

Do XII. 1926. - 71 pp - dca lewmp. w A. lept.

Od XII. 26 - dca lewmp. w 30 ps ^{Kamionderich} ~~Kamionderich~~, umst. stca bast.

Od 30. 6. 34 - w st. spoz.

Zam. w 1924v. z rym i sliechicem na ul. Szwolney 27 m. 16.
Ur. 5. IV. 1890. w Puchawic 1 gm. Prerim, pow. Lubel.
dawnij chesnie.

Zometry - zime i shredko

POW, Okr. VIII Lubelski od 1915v. od puz. wch.

KW po m 1, 2, 3 i 4.

ut. zw. Peowichim i zw. Ley. Pol.

orent. 9 razy w d. 1916, 17, 18 z organiz. POW.

W 1930. ochu. Sr. K 2.

W 1915. wst. do Ley. Pol. . Knebunen woleley. do POW.

W 1918v. wsbnyk Austr.

W VII 1914v. na front i w linii do XII 1920v.

Od 1921 do 1925 jako referent unowolowienij
w O. II. St. Gen.

Od 1927 do 1929 sekretar Warn. Komit. Wojew. Aw. WK.

Syn Adolfa i Franciszki z Gromiteo Gnesiukow
Ochr. KN

1. 1935-1939 był w pow. Byten Okręgu a nast. Apelacyjnym
 w hubeln proces o restaurację st. hisa-Ribulki.
 his-Ribulki jako oskarżyciel ten proces w oskarżeniu płk
 oskarż. przysię. - qdżinne chłobu o to, że był wykazant
 że w dobre strajkowu nioł. ^{w l. 1911-13} był tamistnykrem i oskarż. str.
 chw. hi w woj. unioł. sioł. , a co do strem POW, że brach
 w swiech alitach pers. wojh. wyalbuymnt sury rotz
 o POW, osienic na m. in. k-tem Okręgu hubel. i sioł.
 Zmunt futnow. wojcy ewidencj ^{st. powiadczony} Stunt hi; powd wnel. wotylow.
 stung.

W 1419v. pndnt frntcyg k-ntu qermiowu w Ptoch.

W 1418v. w zw. z powoyi. sprawni ~~oskarż.~~ stewart pndt
 System Honorowoyg oskarż. Kpian i Metalen Mezpollytorei.

Od 1413v. strz. Wyh. Przewoyg UW

W Arma 1419v. odkoment. z POW do Wiszy. hndoyg
 jako k-nt obwoda a nast. Okręgu w pow. Ptochin.

W VII 1419v. oschwohion frnt

* Do IV. 1420v. - dca Goloh. Defensyng w Minister hiterstom
 "w tym okrese cuty teren qnyg opeme. gen. Zchigowchyo
 osypitom z organizuyi. kumunistyngch; zapewnite
 spokoj" na htiach".

Osiunt w z J. Michasowch po 1420v.

Do 20 IV. 1420v. net Sekcyi Defensyng Dow VII Armi. w Wisturk.

Do 15 IV 1420v. z-ca netu Sekcyi Defens. na Dow. Etupow
 WP na Ukraiin i het Wyhrot. Ofic. Defensyngy.
 w Winiuy.

Pod cas obwohu armii w Dow. Cnyg Palestyny
 i P. gen. Rotochwia.

1974 - przesiedlenie do St. Spoc.
z powodu niekork. zohowani do St. Spoc.

III | 1 | 3 - 3

W l. 1907-1911 uk. Schütz Hausblow u Lublin.

KW uchr. w 1922r.

W star. XII 1918 - I 1919 instrukcja POW w garniz. Rastyni.

* Zonaty, 1 dziecko ur. 1. 7. 1924r.

W 1926r. 2-letnie kursy asent. dsm. w 71 pp.
dca kursy, kpt.

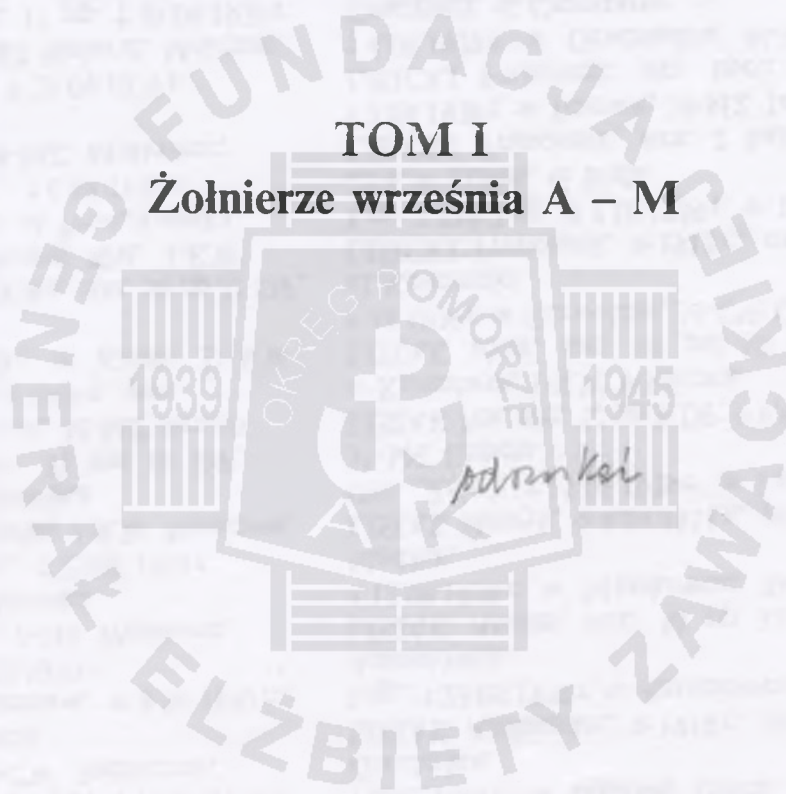
III/1/4

KSIĘGA POCZUWANYCH ŻOŁNIERZY POLSKICH POLEGŁYCH

W II WOJNIE ŚWIATOWEJ

TOM I

Żołnierze września A – M

PRUSZKÓW 1993

11/15

LIPSKI Stanisław, † 1939 r. w Białymstoku, 3-KW Białystok, Pietrasze, ul. Wysockiego.
LIPSKI Tadeusz, ☆ 1.07.1906 r., ppor. rez. 7 psk, † 11.09.1939 r. w Zbrożkowej Woli, 24-MZ Głowno.
LIPSZYC Izrael, strz. 31 pp 10 DP, † 12.10.1939 r. w Chełmie, 6-KW Strupin Łanowy.
LIPSZYC Izrael, strz. 37 pp, † 28.09.1939 r. w Giżycach, 31-KW Giżyce.
LIS, kpr. pchor. 114 pp 41 DP rez., † 10.09.1939 r. w Stoczku Węgr., 36-MZ Stoczek Węgrowski.
LIS, strz. 60 pp, † 24.09.1939 r. w Warszawie na Bielanych, 1-KW Warszawa, Żoliborz, ul. Powązkowska.
LIS Antoni, strz. 62 pp, † 17.09.1939 r. w Plecewicach, 38-CW Sochaczew, Trojanów, ul. 600-lecia.
LIS-BŁOŃSKI Stanisław, ☆ 6.06.1890 r., kpt. 36 pp, † 31.10.1939 r. w Szczepreszynie, 1-MI Warszawa, Żoliborz, ul. Powązkowska.
LIS Bolesław, szer., † 25.09.1939 r. w Warszawie na Pradze, 1-KW Warszawa, Żoliborz, ul. Powązkowska.
LIS Bronisław, szer. 31 pp 10 DP, † 8.09.193 r. w Jeruzalu, 38-MZ Jeruzal.
LIS Edward, ☆ 14.10.1904 r., por. 55 pp, † 12.09.1939 r. w Koźlu, 31-KW Łęczyca.
LIS Franciszek, ☆ 1914 r., strz. 56 pp 25 DP, † 19.09.1939 r. w Nowej Wsi, 1-KW Warszawa, Żoliborz, ul. Powązkowska.
LIS Jan, ☆ 1901 r., † 6.09.1939 r. w Mysłowicach, 14-MZ Mysłowice, ul. Mikołowska.
LIS Józef, bosm., † 26.09.1939 r. w Mokranach, 50-MZ Białoruś, Mokran.
LIS Kazimierz, strz. 17 pp, † 19.09.1939 r. w Tomaszowie Lub., 48-KW Tomaszów Lub., ul. Lwowska.
LIS Leon, st. strz. 56 pp, † 10.09.1939 r. w Marynkach, 31-KW Tum.
LIS M., strz. 75 pp, † 1.09.1939 r. w Suszcu, 14-MZ Rybnik, ul. Cmentarna.
LIS Stanisław, st. strz. 7 psk, † 14.09.1939 r. w Giżycach, 31-KW Giżyce.
LIS Stanisław, ☆ 1916 r., szer. 3 pspodh. 21 DPG, † 8.09.1939 r. w Radłowie, 43-KW Radłów.
LIS Tadeusz, ☆ 1911 r., strz. 19 pp, † 13.09.1939 r. w Płocku na Radziwiu, 31-KW Płock, Radziwie, ul. Kolejowa.

LIS Teodor, kpr. 7 psk, † 17.09.1939 r. w Zamościu, 1-CW Granica.
LIS Wacław, strz., † 21.09.1939 r. w Warszawie, 1-KW Warszawa, Żoliborz, Wawrzyszew, ul. Wólczyńska.
LIS Władysław, ☆ 6.01.1917 r., strz. 20 pp, † 17.09.1939 r. w Józefowie, 48-KW Józefów.
LIS Zygmunt, mar. baon mar., † 11.09.1939 r. w Rumi, 10-MZ Rumia, ul. Świętopełka.
LISEK Adam, ☆ 1917 r., strz. 24 pp, † 15.09.1939 r. w Gostyninie, 31-KW Gostynin.
LISEWSKI Marian, por., † 18.09.1939 r. w Iłowie, 31-KW Iłów.
LISIAK Adam, szer. 2 pp 2 DP Leg., † 5.09.1939 r. w Borowej Górze, 30-KW Grocholice.
LISIAK Aleksander, ☆ 1919 r., strz. 8 pp Leg., † 23.09.1939 r. w Antoniówce, 48-CW Antoniówka.
LISIAK Antoni, strz. 56 pp 25 DP, † 12.09.1939 r. w Maszkowcu, 24-KW Modlna.
LISIAK Henryk, ☆ 4.01.1911 r., ppor. baon ON „Żnin”, † 15.09.1939 r. w Łanietach, 31-MZ Łanietą.
LISIAK Jan, strz. 32 pp 8 DP, † 9.09.1939 r. w Karszówce, 1-KW Wieliszew.
LISIAK Józef, kan. 10 pal 10 DP, † 10.1939 r. w Garwolinie, 36-CW Garwolin, ul. Kościuszki.
LISICKI Franciszek, ☆ 1913 r., strz. 8 pp Leg. 3 DP Leg., † 7.10.1939 r. w Lublinie, 22-KW Lublin, ul. Biała.
LISICKI Franciszek, strz. 2 baon strz., † 1.09.1939 r. w Tczewie, 10-MZ Tczew.
LISICKI Franciszek, strz. baon ON, † 4.09.1939 r. w Grudziądzu, 44-KW Grudziądz, ul. Cmentarna.
LISICKI Józef, st. strz., † 23.03.1941 r. w Krakowie, 18-KW Kraków, ul. Prandoty.
LISICKI Stefan, strz., † 12.10.1939 r. w Radomiu, 34-KW Radom, Borki, ul. Limanowskiego.
LISIECKI Beniamin, ☆ 26.03.1909 r., ppor. rez. 29 pp 25 DP, † 12.09.1939 r. w Garwolinie, 36-CW Garwolin, ul. Kościuszki.
LISIECKI Franciszek, st. strz., † 9.09.1939 r. w Marynkach, 31-KW Tum.
LISIECKI Józef, strz., † 25.09.1939 r. w Warszawie, 1-KW Warszawa, Żoliborz, ul. Powązkowska.

III/1/6

S. + P.

III/1/6

Stefan Szwedowski

uczestnik walk niepodległościowych, wychowanek Gimnazjum Chrzanowskiego, członek tajnych organizacji młodzieży polskiej („Pet”, „Zet”), uczestnik strajku szkolnego w roku 1905, żołnierz I Brygady Legionów Polskich, współorganizator i działacz Związku Obrony Kresów Zachodnich – Polskiego Związku Zachodniego, Światowego Związku Polaków z Zagranicy w latach II wojny światowej, uczestnik konspiracyjnych działań politycznych i zbrojnych Polski Walczącej, współzałożyciel Związku Syndykalistów Polskich i Polskiego Związku Zachodniego w konspiracji („Kopalnia”) odznaczony Krzyżem Walecznych, Krzyżem Niepodległości, Polonia Restituta i innymi. Urodził się 26 grudnia 1891 r. w Piotrkowie Trybunalskim, zmarł w dniu 27 maja 1973 r. w Warszawie. Niezlomny patriota, który całe życie poświęcił służbie dla Narodu.

żona, siostry, rodzina, przyjaciele
i towarzysze broni

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w dniu 31 maja o godz. 12 w kościele Karola Boromeusza na Powązkach.

W-180068-1 2. kwiecień 1973, nr 127, s. 9.

zob. S. X 01/80

M 31/8

1. N Michałowski Dę Błotnicki 1920

2. I., ps. Józefa

3. ur. 1902 zm 1970

4. st.

5. Org. POW K 43 1929 17 05

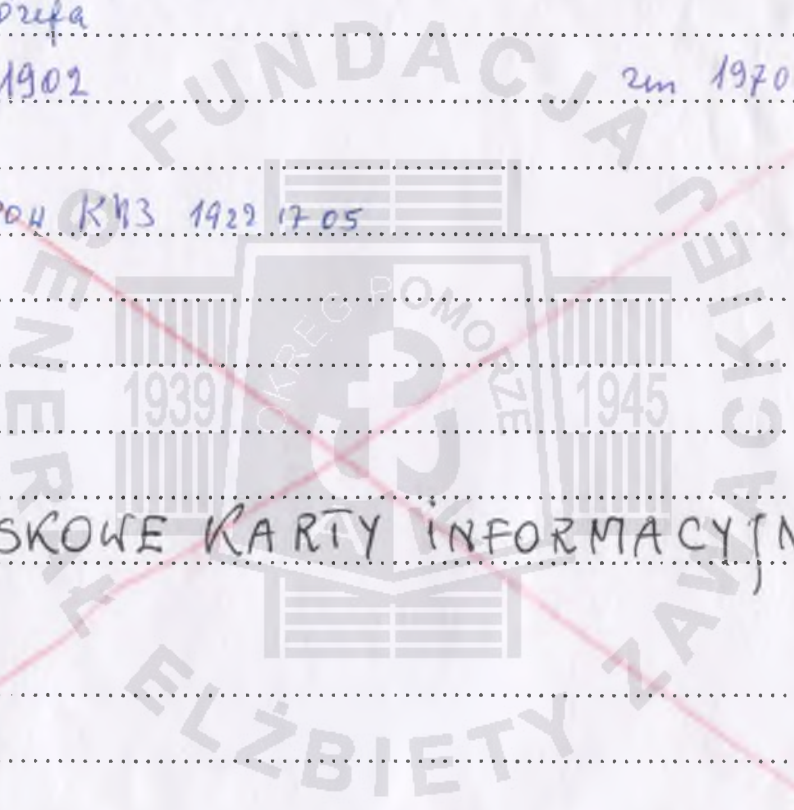
6. przydz.

√. NAZWISKOWE KARTY INFORMACYJNE: 10.

7. funkcje

8. nr 7612

9. źr. Wzrost. s 509. 1296
Pólak

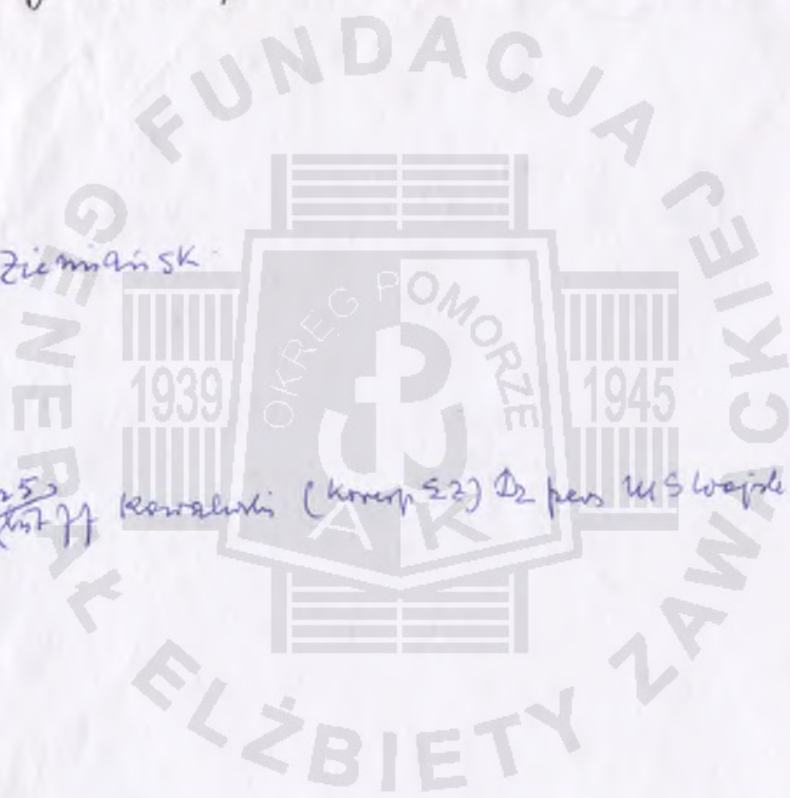
1. Нехі. Міхалонска Жозефа, обywatelka, 5, 7612, POK. 1922. 17.05. s. 296, 509.

2.
3. Polak

4.
5.
6. Filipow, Ziemiński

7.
8.
9.
10.
11. St. Potabniak ^{or 52} (int J) kawalutki (kronp 52) Dz pers W S Wojciech 1. 2 dn 4 I 1923

12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21. int. Rowalski,

T: 3063/WSK

POW

MICHAŁOWSKA Józefa
k. D, nr. 296, 1922.05.17

Żoł. P. Peszowski, Order Virtuti Militari
i jego Kawalerowie.
Hallmark Press, Miami, Florida
str. 296, 1992
USA

W. 10.99

MICHAŁOWSKA JÓZEFA.

Data wstąpienia do P. O. W. w lutym 1919 r.

Ob. Michałowska Józefa pracuje w adjutanturze K-dy Naczelnej P. O. W. na Białoruś w najcięższych warunkach wzmożonej czynności Czezwyczajki. Przechowuje podręczne archiwum do raportów wywiadowczych i polską maszynę do pisania. Stale naraża się na niechybną śmierć, przepisując na maszynie raporty wywiadowcze. Z drugiej strony przepisywanie na maszynie stanowiło warunek nieodzowny i decydujący dla wartości wywiadu. Tylko raporty drukowane na maszynie — po zastosowaniu pewnych, konspiracyjnych je środków, mogły być wysyłane za front bez obawy przyłapania. Pracą swą ob. Michałowska przyczyniła się do tego, że na stu z górą kurjerów, ani jeden, mimo kilkakrotnych aresztowań nie zginął i dzięki temu Wojska własne były dokładnie informowane o sytuacji nieprzyjacielskiej.

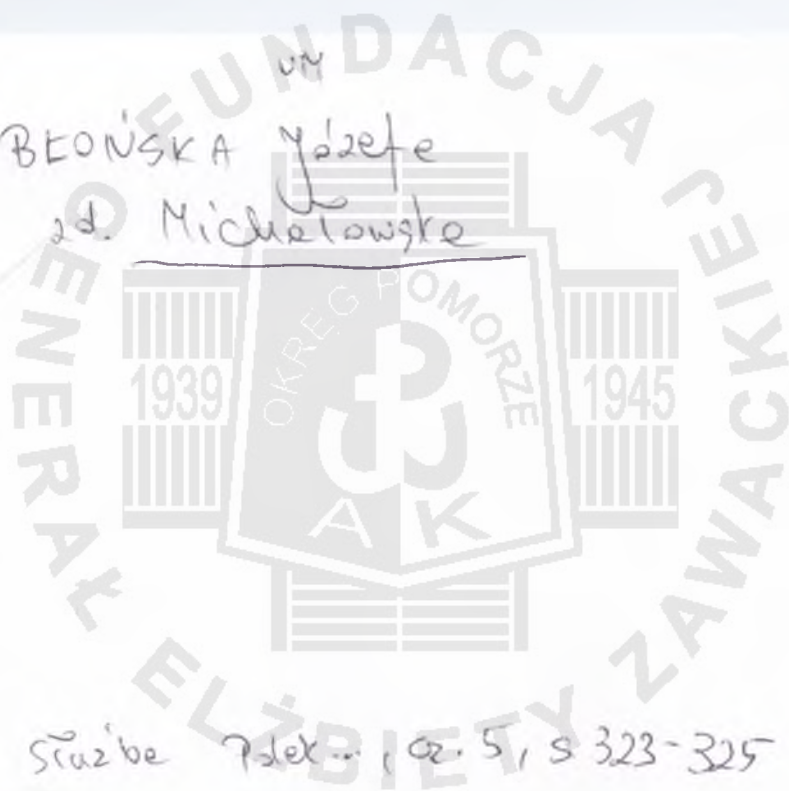
Przechowuje i przenosi materiały wybuchowe i broń.

Dom ob. Michałowskiej, będący na indeksie czezwyczajki (ojciec i brat aresztowani) — jest stałym schroniskiem dla tropionych członków P. O. W.

Po aresztowaniu Komendanta Żywego, co poderwało siły i ducha organizacji—ob. Michałowska na ochotnika przedarła się sama, celem uratowania Żywego do znajdującej się w stanie oblężenia twierdzy B... Tam, nie bacząc na zewsząd grożące niebezpieczeństwo — nawiązuje łączność z uwięzionym Komendantem i wyczerpawszy wszelkie sposoby do zwolnienia — widząc, że ma być stracony — planuje i wykonywa osobiście, prawie na oczach warty, podpalenie więzienia. Spostrzeżona i ścigana przez wartę pod gradem kul — cudem się ratuje i przeszedłszy 100 z górą klm., pada z wyczerpania na terenie Wojsk własnych.

Ziemianki Szmarcy
"Prace Kobiet w POW - Wschód"

BEONSKA Józefa
ul. Mickiewicza

Dob. Służba Polek... 5, s. 323-325
Dob. 04

i

POW

BEKONSKA - Michajłowska

→ E. Kresmondzkie wie mi o mi o mi o mi o

2ab. List od E. Kresmondzkiej z 5V 04
str. 4. 1 p. 346/04 , B527/

b.k. 004

148

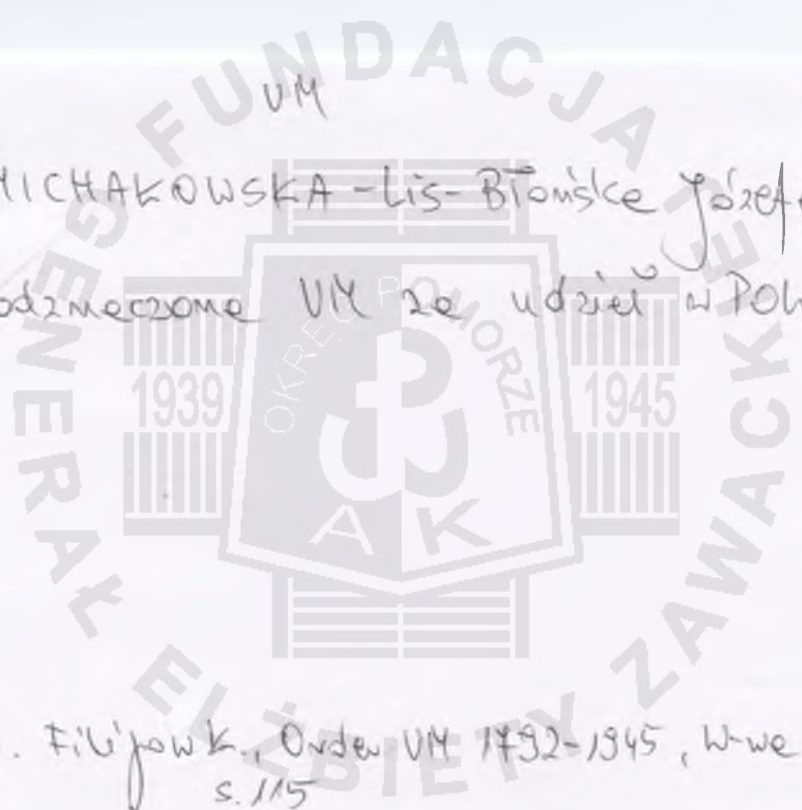
i

UM

POW

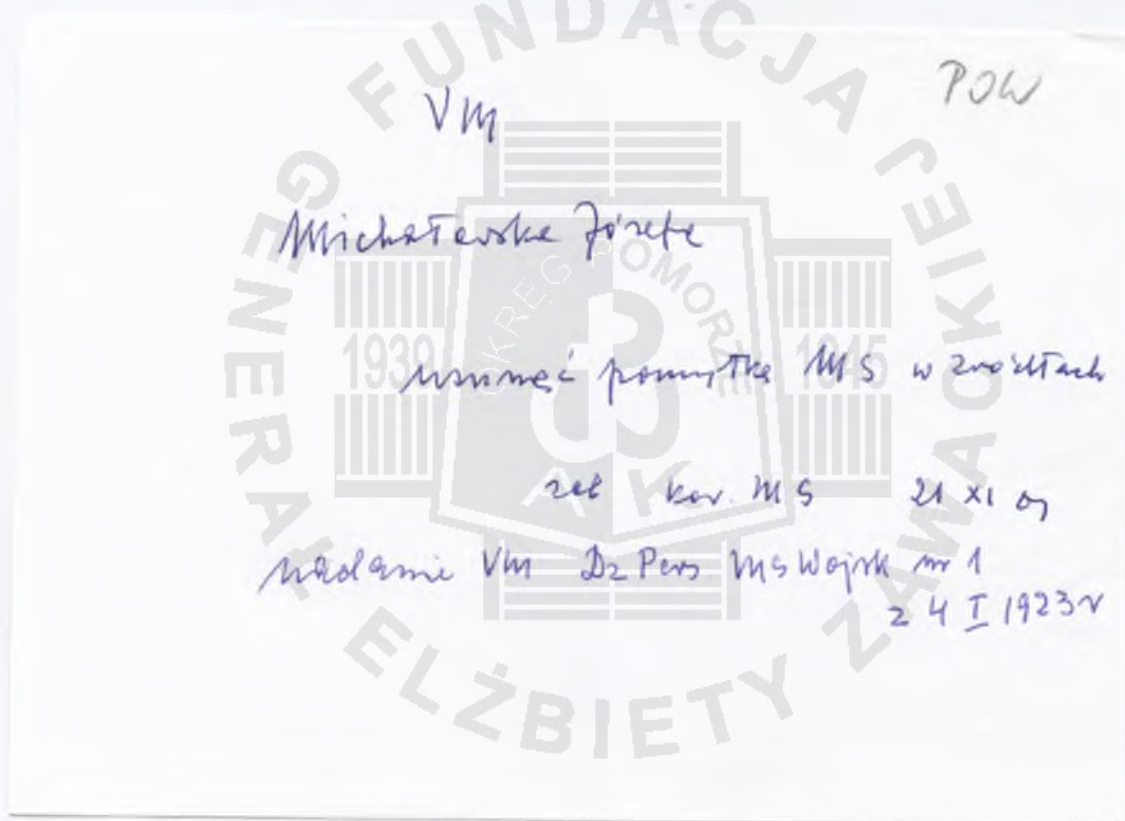
NICHAKOWSKA - Lis - Błomske Józefa

- odznaczona UM za udział w POW

2zb. Fil'jowk., Order UM 1932-1945, W-we 1990,
s. 115

Dr. W. 04

VM

POW

Michałowski Józef

1930

Kasja pomorska MS w zwrotkach

zob. Kor. MS 21 XI 07

Michałowski VM Dz. Pers. MS Wojrak nr 1

24 I 1923v

477

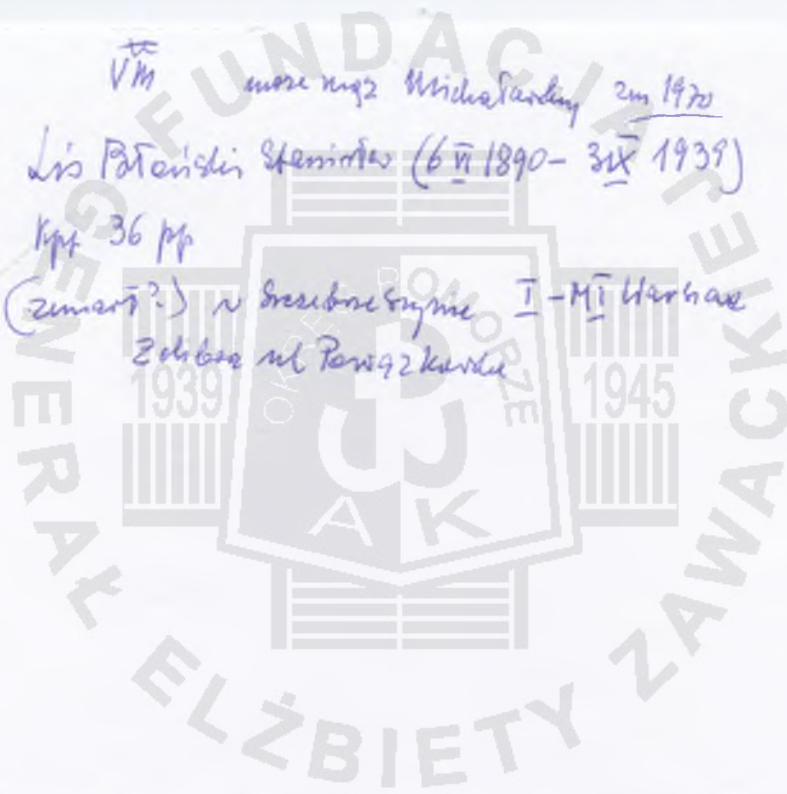
VM

more ngz Michałarday 2m 1970

Lis Paton'ski Stanisław (6 VI 1890 - 3IX 1939)

Kpt 36 pp

(zmarł?) w Srebrnej Synce I - Mi Warhase
Zobacz ul. Powiśle 2 kawałek

i

7
BKOŃSKA

VM ?

to mié VM

AK
NWA

Marie

2
1

- wesel. 3/IV XI 1842 n. wraz z mężem i synem i córką. Mąż rozstrzebeno 12° 1843 n. i syne zamęczono podczas biedy, córkę zostano 17° 1843 n. do Meidenke
- rozstrzebeno 7° 1843 n.

Zob. Domen'ska "Pamięć - kaziń i heroiem"
W-wa 1888, s. 362

D. W. III 03

7
BKOŃSKA Marie

VH?

to mié
VM

PK
Hua

- rozstrzebene 7 V 1843 r. przez
wchmiejstrdu Powiecke ne podwórku
wypelnonego domu przy ul. Dzichnej 27

L. Wenet "Ze murami Powiecke", W-wa 1885
s. 188.

D. Ku. 103.

i

UM

MICHAŁOWSKA Józefa

Podobnie "Kew. UM 1782-1945. Wykazy odme-
wanych..." s. 233

D.kv. 1103

MICHALKOWSKA Józefa

